

Висновки

Система трансфертного ціноутворення являється не тільки головним інструментом прибутковості комерційної діяльності за центрами прибутку, причому розрахунок процентної маржі за центрами прибутку відбувається на підставі фінансування, урівноваженого за строком, а і здійснює аналіз за об'єктами управління. Як один із інструментів управління ефективністю банківського бізнесу – трансфертне ціноутворення впливає на взаємозв'язки в запропонованій організаційній структурі об'єктів управління. Процес моделювання процентних ризиків в центрах прибутку комерційного банку спирається на ринкові ставки, які являються індикаторами вартості фінансових ресурсів. Це дозволяє враховувати тенденції їх динаміки, що у процесі управління процентним ризиком являється важливим чинником.

Список використаних джерел

1. Copeland T. Valuation: Measuring and managing the value of companies. New York: John Wiley and Sons, 1990. – P. 377.
2. Голов С. Ф. Управленческий бухгалтерский учет / С. Ф. Голов. – К. : Скарби, 1998. – 379 с.
3. О. Барановський. Іноземний капітал на ринках банківських послуг України, Росії та Білорусі // Вісник Національного банку України. – 2007. – № 9. – С.12–20.
4. Дзюба П.В. Трансферне ціноутворення: економічний зміст та специфіка / П. Дзюба // Економіка України. – 2006. – № 1. – С. 14–22.
5. Ларікова Т.В. Методика трансфертного ціноутворення в банку / Т. Ларікова // Фінанси, облік і аудит. – 2008. – № 12. – С. 276–285.
6. Макаренко М.І., Савченко Т.Г. Система трансфертного ціноутворення в комерційних банках: монографія. – Суми: ДВНЗ «УАБС НБУ», 2008. – 238с.

7. Мельник А.О. Управління трансфертним ціноутворенням на підприємстві: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. екон. наук: спец. 08.00.04 «Економіка та управління підприємствами» / А. Мельник. – Х., 2007. – 19с.

8. Панов М.В. Трансфертное ценообразование в процессе бюджетирования деятельности коммерческого банка / М. Панов // Финансовый менеджмент. – 2007. – № 3. – С. 79–85.

9. Савченко, Т.Г. Методологічні та методичні аспекти трансфертного ціноутворення у банківських установах // Міжнародна економічна політика. – 2006. – № 5. – С. 5–39.

10. Селезнева В.Ю. Механизм трансфертного ценообразования в многофилиальном коммерческом банке / В. Селезнева // Экономический журнал ВШЭ. – 2002. – № 1. – С. 68–84.

11. Заикин А. А. Трансфертное ценообразование в системе управленческого учёта: автореф. диссертации на соискание учёной степени канд. эконом. наук: спец. 08.00.12 «Бухгалтерский учет, статистика» / А.А. Заикин. – Казань, 2006 – 24 с.

12. Драчева Е.Л., Либман А.М. Формирование системы внутренних рынков транснациональных корпораций и место России в этом процессе // Менеджмент в России и за рубежом. – 2000. – №6. – С. 25–40.

13. Шпачук В. Структура банку: основні засади її ефективності // Вісник Національного банку України. – 2006. – № 10. – С. 30–32.

14. Я.В. Жарій, Н.О. Грінченко. Особливості управління процентними ризиками в сучасних умовах банківської діяльності. Вісник чернігівського державного технологічного університету № 1 (72), 2014, с. 159–167.

15. Савченко Т. Трансфертне ціноутворення як інструмент управління процентним ризиком банку / Т. Савченко, О. Пожар // Вісник НБУ. – 2009. – № 7. – С. 30–38.

УДК 336.71.078.3

*О.С. МОЛНАР,
к.е.н., доцент кафедри економічної теорії, Ужгородський національний університет
О.С. ДОБРУЦЬКИЙ,
магістр, економічний факультет, Ужгородський національний університет
В.В. ПЛИСКА,
магістр, економічний факультет, Ужгородський національний університет
Е.О. СОРОКІН,
магістр, економічний факультет, Ужгородський національний університет*

Концептуальні напрями трансформації банківської діяльності під впливом глобалізації

Однією з найважливіших сфер прояву глобалізаційних процесів є фінансова глобалізація, під якою

розуміють вільний та ефективний рух капіталів між країнами і регіонами, функціонування глобального фінансового ринку, формування системи наднаціонального регулювання міжнародних фінансів. У статті розглянуто особливості діяльності банків на сучасному етапі розвитку глобальної економіки. Визначена роль інформаційних і комунікаційних технологій у глобальних змінах банківського бізнесу. Охарактеризовано напрями трансформації банківської діяльності під впливом глобалізації, що проявляються на двох рівнях: на макрорівні – через зміни у діяльності центральних банків і на мікрорівні – через реструктуризацію та трансформацію діяльності ділових банків.

Ключові слова: глобалізація, банки, транспарентність, інформаційні та комунікаційні технології, грошово-кредитна політика, менеджмент, реорганізація, інновації.

A.S. MOLNAR,

к.э.н., доцент кафедры экономической теории, Ужгородский национальный университет

A.S. DOBRUTSKIY,

магистр, экономический факультет, Ужгородский национальный университет

V.V. PLYSKA,

магистр, экономический факультет, Ужгородский национальный университет

E.A. SOROKIN,

магистр, экономический факультет, Ужгородский национальный университет

Концептуальные направления трансформации банковской деятельности под влиянием глобализации

Одной из важнейших сфер проявления глобализационных процессов является финансовая глобализация, под которой понимают свободное и эффективное движение капиталов между странами и регионами, функционирование глобального финансового рынка, формирование системы наднационального регулирования международных финансов. В статье рассмотрены особенности деятельности банков на современном этапе развития глобальной экономики. Определена роль информационных и коммуникационных технологий в глобальных изменениях банковского бизнеса. Охарактеризованы направления трансформации банковской деятельности под влиянием глобализации, которые проявляются на двух уровнях: на макроуровне – через изменения в деятельности центральных банков и на микроуровне – через реструктуризацию и трансформацию деятельности деловых банков.

Ключевые слова: глобализация, банки, транспарентность, информационные и коммуникационные технологии, денежно-кредитная политика, менеджмент, реорганизация, инновации.

O. MOLNAR,

PhD, Associate Professor, Department of economic theory, «Uzhgorod National University»

O. DOBRUTSKY,

Master, Faculty of economics, «Uzhgorod National University»

V. PLYSKA,

Master, Faculty of economics, «Uzhgorod National University»

E. SOROKIN,

Master, Faculty of economics, «Uzhgorod National University»

Conceptual directions of transformation of banking activity under the influence of globalization

One of the most important spheres of globalization processes is financial globalization, which means the free and efficient movement of capital between countries and regions, the functioning of the global financial market, the formation of a system of supranational regulation of international finance. The article deals with the peculiarities of banks' activity at the present stage of development of the global economy. The role of information and communication technologies in the global changes of banking business is determined. The directions of transformation of banking activity under the influence of globalization are characterized, which are manifested at two levels: at the macro-level – due to changes in the activities of central banks and at the micro-level – through the restructuring and transformation of business banks.

Keywords: globalization, transparency, information and communication technologies, monetary policy, management, reorganization, innovations.

Постановка проблеми. В сучасних умовах основною тенденцією системних трансформацій визнано глобалізацію як об'єктивний і всеосяжний процес та найважливішу характеристику розвитку суспільно-економічних відносин. Глобалізація охопила всі сфери життєдіяльності людства, а її вплив стає дедалі відчутнішим. Економіка жодної країни не спромоглася повноцінно функціонувати, ізолювавши себе від світової економічної системи. Лише взаємопроникнення окремих національних економік через механізми іноземних інвестицій, створення спільних підприємств або транснаціональних корпорацій дозволяють стати учасником глобалізації світової економіки.

Використання світового досвіду сприятиме впровадженню апробованих та ефективних банківських технологій та інноваційних інструментів, допоможе уникнути типових помилок як у монетарній політиці, так і в побудові організаційної структури фінансово-банківської системи України. Банківський бізнес під впливом процесів глобалізації набуває нових рис, а саме скорочення частки традиційних банківських операцій на користь збільшення нових операцій, які відповідають запитам клієнтів, що якісно змінилися. Швидко і постійно вдосконалення банківських продуктів і послуг, а також каналів їх просування на базі сучасних інформаційних і комунікаційних технологій надають банківському бізнесу інноваційного характеру.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Теоретичне підґрунтя розвитку грошово-кредитних відносин та дослідження діяльності банків закладено у працях зарубіжних та вітчизняних учених Г. Белоглазової, О. Васюренка, В. Грушка, І. Івасіва, Л. Кролівецької, А. Мороза, Я. Міркіна, О. Петрика, П. Роуза, М. Савлука, Дж. Синкі та інших. Однак, слід зауважити, що проблемам трансформації банківської діяльності в глобальному середовищі, а також вивченню можливих наслідків цього процесу для банків з національним капіталом уваги приділяється недостатньо, що негативно позначається на ефективності функціонування як банківської системи, так і суспільства загалом. Недостатній рівень вивчення цих питань у науковій літературі потребує подальших досліджень.

Мета статті – визначити і обґрунтувати напрями трансформації банківської діяльності на макро- та мікрорівні в умовах глобалізації.

Виклад основного матеріалу. За умов тотального характеру світових глобалізаційних

процесів банківська практика розвинених країн все більше набуває загальних форм, поступово нівелюючи наявні відмінності у грошово-кредитних системах. Протягом останніх років у всьому світі відбувається перебудова грошово-кредитної сфери у напрямі застосування механізмів таргетування інфляції, що супроводжується еволюцією цілей і пріоритетів діяльності центральних банків. На перший план виходить проблема розроблення режиму грошово-кредитної політики, здатного, за наявності прозорого і зрозумілого механізму, забезпечити досягнення першочергових завдань монетарного регулювання. Починаючи з 2004 р., в світі відбувається поступове коригування грошово-кредитної політики центральними банками провідних країн в напрямі посилення регулювання грошових ринків, а проблема підтримки внутрішньої інфляції на нейтральному рівні перейшла у ранг першочергових завдань центральних банків. Таким чином, тенденції глобалізації зумовили необхідність створення номінального «якоря» у вигляді цільового рівня інфляції [6], що передбачає застосування режиму таргетування інфляції.

Ще однією важливою тенденцією, що проявляється останнім часом в діяльності центральних банків багатьох країн, є визнання необхідності зростання рівня транспарентності їх грошово-кредитної політики [9]. Цей напрям трансформації банківської діяльності має всеохоплюючий характер, хоча переважна більшість центральних банків звернули увагу на необхідність її впровадження лише у 1990-х рр. [7]. В такий спосіб центральні банки намагаються підвищити свій авторитет та репутацію, а також зміцнити довіру економічних суб'єктів до грошово-кредитної політики.

На сучасному етапі розвитку глобальної економіки транспарентність стала однією з ключових особливостей діяльності не лише центральних, а й ділових банків. В процесі інтеграції банківської діяльності актуалізуються питання транспарентності фінансової інформації, основним призначенням якої є об'єктивне відображення фінансового стану банків, що дає змогу учасникам ринку приймати правильні економічні рішення. Стейкхолдерам важлива інформація про ліквідність, платоспроможність і ризики, пов'язані з активними та пасивними операціями банків. В умовах зростання темпів глобалізаційних процесів особливої актуальності набувають проблеми

переходу до міжнародних стандартів фінансової звітності (МСФЗ), а також приведення нинішньої системи бухгалтерського обліку і звітності у відповідність до методологічних засад міжнародних стандартів та вимог глобалізованої економіки.

Важливим напрямом діяльності сучасних центральних банків слід визнати роботу, спрямовану на запобігання чи, принаймні, послаблення негативного впливу банківських криз, неминучих у глобальному світі. Ретельне вивчення причин виникнення та передумов банківських криз, їх аналіз має допомогти центральному банку збудувати грамотну стратегію розвитку банківської системи країни. Політика запобігання кризам, що базується на сильнішій ринковій дисципліні і кращому контролю за банками, безумовно зменшить приховані ризики. Вона також сприятиме швидкій ідентифікації наростаючих проблем у банківській системі з метою їх своєчасного запобігання. Нарешті, краща інформованість, сильніші інститути і ефективніші інструменти грошово-кредитної політики повинні також допомогти врегулюванню криз.

Ще однією тенденцією розвитку діяльності центральних банків є робота, спрямована на удосконалення правових норм, що має на меті гармонізацію, адаптацію та уніфікацію національного та міжнародного банківського законодавства. Глобалізація супроводжується дерегулюванням банківської діяльності і лібералізацією фінансових ринків. При цьому стираються інституційні межі між різними видами банківської і фінансової діяльності: комерційною, інвестиційною, страховою та ін. У результаті істотно змінюється характер і форми конкуренції на фінансових ринках. Банки вимушені конкурувати одночасно в багатьох сегментах фінансового ринку, причому не тільки один з одним, а й з іншими фінансовими інститутами – страховими і фінансовими компаніями, кредитними спілками та інвестиційними фондами тощо, а в умовах лібералізації – не тільки з резидентами, а й з нерезидентами. Все це потребує уніфікації правових норм та положень, що регулюють банківську діяльність.

Лібералізація, з одного боку, створює умови для розвитку закордонної філіальної мережі банків і формування міжнародного банківського бізнесу, що, природно, підсилює конкурентну боротьбу, але, з другого боку, одночасно активізує консолідацію банківського капіталу. Це приводить до

збільшення кількості операцій злиття, придбання і поглинання у банківській сфері, до розширення і збільшення різноманітності форм кооперації банків між собою і з небанківськими кредитно-фінансовими організаціями, до зростання банківських альянсів різного роду.

Особливу роль у глобальних змінах банківського бізнесу відіграють інформаційні і комунікаційні технології [8]. Комп'ютеризація та інформатизація ринків полягає в повсюдному використанні учасниками міжнародних фінансових ринків новітніх інформаційних систем, глобальних баз даних та інтегрованих комп'ютерних систем управління. Ще донедавна інформаційні системи і технології використовувалися переважно для автоматизації процесів збирання та оброблення банківської інформації, рідше – для планування і контролю в банках, і розглядалися як засіб скорочення ручної праці і зниження банківських витрат. Зараз інформаційні технології стали рушійною силою радикальних структурних змін у банківському бізнесі. Вони долають простір і час, відкриваючи банкам цілодобовий вихід на будь-які географічно віддалені ринки. Банки активно застосовують інновації у банківських інформаційних технологіях, таких як інформаційне оброблення даних та телекомунікації, а також інновації у фінансових технологіях, наприклад фінансовий інжиніринг та статистичний аналіз в оцінюванні ризиків.

У зв'язку з використанням нових банківських технологій експерти чекають у найближчі десятиліття кардинальних змін у взаєминах банків і клієнтів. У деяких західних країнах ці зміни вже почалися, зокрема, з появою так званих дистанційних банків. Дистанційний банк, використовуючи телефонні канали зв'язку і комп'ютерні технології, надає своїм клієнтам три види класичних банківських послуг: управління платіжними засобами, кредитування і управління заощадженнями. Сьогодні інформаційні і комунікаційні технології все ширше використовуються для залучення клієнтів, фінансові послуги активно пропонуються через Інтернет, а фізичні контакти банків з клієнтами поступово витісняються електронною поштою і зв'язками через комп'ютерні мережі. Це дозволяє добитися більшої індивідуалізації пропозиції банківських продуктів і послуг і надавати їх клієнтові в будь-якому місці та у будь-який час на його запит. У зв'язку з цим учені, експерти, практики все частіше ведуть мо-

ву про формування нової концепції віртуального банку, заснованого на інформаційних і комунікаційних технологіях.

За результатами узагальнення розглянутих напрямів трансформації банківської діяльності в епоху глобалізації здійснено їх систематизацію (див. рисунок). Вплив глобалізаційних процесів на національні банківські системи проявляється на двох рівнях: на макрорівні – через зміни у діяльності центральних банків і на мікрорівні – через реструктуризацію та трансформацію діяльності ділових банків.

На макрорівні такі зміни зумовлюють еволюцію цілей і завдань центральних банків, коригування грошово-кредитної політики в напрямі переходу до режиму таргетування інфляції, впровадження політики транспарентності, розробку механізмів запобігання та подолання кризових явищ у банківській діяльності, удосконалення регулювання та нагляду за діяльністю ділових банків. На мікрорівні вплив глобалізації проявляється у реструктуризації національних банківських систем через активізацію операцій злиття, придбання та поглинання банків, концентрацію банківського капіталу, впровадження глобальних інноваційних технологій, появу нових банківських послуг та технологій, зокрема таких, як дистанційний банкінг.

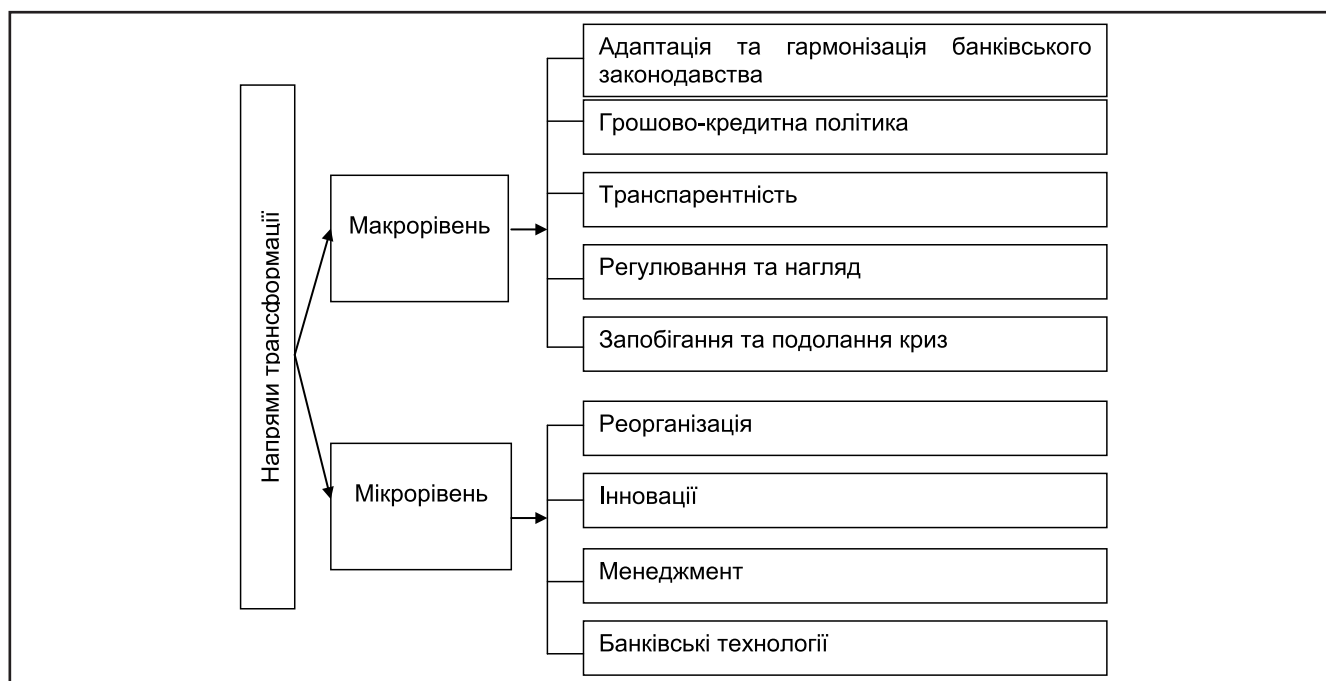
Цілком очевидно, що національна банківська система, з огляду на незначні обсяги капіта-

лу порівняно із транснаціональними банками, не може суттєво вплинути на світовий банківський ринок. Рівень капіталізації банківської системи характеризує ступінь довіри до банків та виступає одним із основних індикаторів розвитку системи, тому проблема капіталізації – це проблема формування фінансової основи банківської системи. Від якості та величини сукупного капіталу банків країни залежить надійність всієї економічної системи та динаміка її подальшого розвитку.

Вітчизняні банки роблять лише перші кроки щодо виходу на світовий фінансовий ринок, намагаючись витримувати конкуренцію в усіх напрямках діяльності. За такої ситуації форму участі українських банків у світових глобалізаційних процесах маємо підстави визначити як приєднання.

Висновки

Підсумовуючи відзначимо, що глобалізація фінансових ринків передбачає усунення бар'єрів між внутрішніми і міжнародними фінансовими ринками та розвитком багатоваріантних зв'язків між окремими секторами. В ідеалі на глобальному рівні капітал повинен вільно переміщуватися з внутрішнього на світовий ринок і навпаки. Він прямує в тому напрямі, який гарантує вищу норму прибутку і продуктивності порівняно з можливостями місцевого ринку. Виходячи з цього слід очікувати, що мобільність міжнародних потоків капіталу буде

Концептуальні напрями трансформації банківської діяльності під впливом глобалізації *

* складено авторами

зростати доти, доки світова економіка не буде характеризуватися відносною однорідністю.

Список використаних джерел

1. Важинський Ф.А. Антикризисное фінансове управління як економічна система / Ф.А. Важинський, А.В. Колодійчук // Науковий вісник НЛТУ України: зб. наук–техн. пр. – Львів: РВВ НЛТУ України, 2010. – Вип. 20.3. – С. 127–132.
2. Важинський Ф. А. Вплив корпоративного управління на вартість банку / Ф.А. Важинський, А.В. Колодійчук, П.П. Гаврилко // Стратегія і механізми регулювання промислового розвитку. – 2011. – Т. 2. – С. 215–222.
3. Важинський Ф.А. Сутність банківського іпотечного кредитування / Ф.А. Важинський, А.В. Колодійчук // Науковий вісник НЛТУ України: зб. наук.–техн. праць. – Львів: РВВ НЛТУ України. – 2010. – Вип. 20.2. – С. 151–156.
4. Колодійчук А.В. Інформація як фактор інноваційного розвитку економіки / А.В. Колодійчук //

Формування ринкових відносин в Україні. – 2012. – №5/1(132). – С. 58–62.

5. Копиліюк О.І. Стан банківської системи України в сучасних умовах господарювання / О.І. Копиліюк, А.В. Колодійчук // Науковий вісник НЛТУ України. – 2012. – Вип. 22.11. – С. 190–196.

6. Офіційний сайт Світового банку [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.worldbank.org/russian.

7. Central bank transparency: where, why, and with what effects? N. Nergiz Dincer Barry Eichengreen Working Paper 13003 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.nber.org/papers/w13003>.

8. Doerig Hans-Ulrich von. Universalbank-Banktypus der Zukunft. Vorwärts-und Überlebensstrategien für Europas Finanzdienstleister / Hans-Ulrich von Doerig. – Bern, 1997.

9. Transparency and Federal Reserve Monetary Policy Jim Saxton (R-NJ), Chairman Joint Economic Committee United States Congress November 1997 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.house.gov/jec/>

УДК 351.824.1:330.341.1:338.45.021.8][477]

С.В. КУЙБИДА,

аспірант кафедри теоретичної та прикладної економіки ІПДО НУ «Львівська Політехніка»

Структурна перебудова національної економіки в умовах четвертої промислової революції

У науковій статті показано передумови розвитку четвертої промислової революції на наступні роки, визначено основні його чинники та наведено особливості, що визначатимуть структурну перебудову економіки. Проаналізовано тенденції та особливості розвитку національної економіки упродовж останніх років. Визначено ключові можливості та загрози для розвитку національної економіки в умовах четвертої промислової революції. Запропоновано стратегії розвитку економіки у майбутньому та механізм переходу України на шлях випереджаючого розвитку на основі інновацій. Визначено напрями досягнення випереджаючого розвитку: стимулювання високотехнологічного виробництва; широкомасштабне впровадження електронного урядування; впровадження технологій smart city; стимулювання розвитку ІТ сектору та капіталовкладень в інновації; стимулювання розвитку наукових досліджень.

Ключові слова: четверта промислова революція, технології, національна економіка, галузь, інновації, розвиток.

С.В. КУЙБИДА,

аспірант кафедри теоретической и прикладной экономики ИПДО НУ «Львовская Политехника»

Структурная перестройка национальной экономики в условиях четвертой промышленной революции

В научной статье наведены предпосылки появления и развития, приведены особенности четвертой промышленной революции на последующие годы и основные факторы, которые будут определять структурную перестройку экономики. Проанализированы тенденции и особенности развития национальной экономики в последние годы. Определены ключевые возможности и угрозы для развития национальной экономики в условиях четвертой промышленной революции.